

HRVATSKA UDRUGA UZGAJIVAČA ŠPORTSKIH KONJA ZAGREB

**Članica Svjetske federacije uzgajivača sportskih konja
WBFSH**

PROGRAM UZGOJA HRVATSKIH SPORTSKIH KONJA (HR)

1. Uvod

Hrvatska udruga uzgajivača sportskih konja (u nastavku teksta Udruga) pravni je slijednik Udruge uzgajivača holsteinskih konja osnovane 1986. godine. Udruga je početno okupljala uzgajivače samo Holstein konja na području Republike Hrvatske, ali zbog narastajućeg interesa drugih uzgajivača sportskih konja, Udruga je na skupštini 29.12.1997. preimenovana u Hrvatsku udruhu uzgajivača sportskih konja, što je Statutom regulirano i na istoj skupštini donosi se ovaj Uzgojni program.

Udruga je članica Hrvatskog konjičkog saveza i organizacijski je ustrojena sukladno statutarnim odredbama Saveza, što proizlazi iz specifične i nerazdvojne veze konjičkog športa i uzgoja sportskih konja. Ustrojbena analogija proizlazi iz ustroja Međunarodne konjičke federacije (FEI) pri kojoj organizacijski djeluje Međunarodna asocijacija uzgajivača sportskih konja (WBFSH). Putem Saveza Udruga ulazi u organizacijski pripadajuće svjetske asocijacije.

Uzgojni program Udruge sadrži način organiziranja uzgoja, uzgojni cilj, analizu početnog uzgojnog materijala, standarde uzgajanih konja, metode uzgoja i selekcije, način oplemenjivanja, ocjenjivanje proizvedenih grla, ispitivanje uporabne vrijednosti i sve druge mjere i zahvate za postizanje uzgojnog cilja, a odnosi se na grla koja su u vlasništvu uzgajivača - članova Udruge.

2. Pravno utemeljenje Programa

Hrvatska udruga uzgajivača sportskih konja upisana je u Registar udruga 8. rujna 1998. godine pod brojem 00001082, sukladno Zakonu o udrugama pri Ministarstvu uprave Republike Hrvatske.

Sukladno Statutu Udruge donosi se ovaj uzgojni program pravno temeljen na sljedećim zakonskim propisima:

- Zakon o stočarstvu (NN 70/97)
- Zakon o veterinarstvu (NN 70/97)
- Pravilnik o obliku i sadržaju očevidnika udruga uzgajivača uzgojno valjanih životinja (NN 1/98)

- Pravilnik o upisu i obilježavanju uzgojno valjanih životinja (NN 22/98) Pravilnik o sadržaju Upisnika i Prijave za upis uzgajivača uzgojno valjanih životinja (NN 23/98)
- Pravilnik o testiranju uzgojno valjanih životinja (NN 74/98) Program uzgoja konja u Republici Hrvatskoj (NN 99/98)
- Pravilnik o načinu rada povjerenstva za licenciranje rasplodnjaka (NN 131/98)

3. Početni uzgojni materijal (Sadašnji nucleus uzgoja)

U Hrvatskoj se uzgaja velik broj pasmina i uzgojnih tipova športskih konja. Najveću kvalitetu i značaj ima uzgoj holstein konja koji je u Hrvatskoj introducirano 1980.god. uvozom kvalitetnih rasplodnih grla iz domicilnog uzgojnog područja. U Hrvatskoj je u funkciji ergela holstein konja u Visokom gospodarskom učilištu u Križevcima i vodi se organizirani uzgoj u okviru Hrvatske udruge uzgajivača športskih konja.

Holsteiner čini osnovicu u uzgoju športskih konja na ergeli Đakovo, gdje se koristi u križanju s drugim uzgojnim tipovima konja.

Također u Hrvatskoj djeluje Savez uzgajivača trakenskog konja. Ostale pasmine i uzgojni tipovi nemaju organizirane asocijacije, nego se javljaju kao pojedinačni uzgajivači.

Početni uzgojni materijal Hrvatskog športskog konja biti će rasplodna grla čistih uzgajanih pasmina, te odabrana grla prema uzgojnom tipu i standardu. U obzir dolaze toplokrvna grla športskih pasmina, grla uzgojnih tipova športskih konja i grla koja već bilježe značajne športske rezultate.

U uzgoju Hrvatskog športskog konja prednost će imati grla s punim porijeklom poznatih športskih pasmina, koja će i dalje zadržavati svoju genetsku čistoću i voditi će se pod imenom originalne pasmine kojoj pripadaju. Potomci pastuha originalnih uzgoja križanih s odabranim rasplodnim kobilama, koji udovoljavaju uzgojnom programu i standardu poznate pasmine i ovom programu, nositi će ime Hrvatski športski konj (HR).

U Hrvatskom športskom uzgoju konja koristiti će se licencirani i odabrani pastusi i odabrane kobile. Kod odabira prednost imaju pastusi čistih pasmina s punim porijeklom, a pastusi križanci uzgojnih tipova i pasmina odabirati će se tek nakon dokazanih športskih rezultata u pojedinoj disciplini. Licencirani čistokrvni pastusi moraju zadovoljavati uvjete propisane za pasminu kojoj pripadaju.

Odabir rasplodnih grla za početak uzgoja i upis u Registar vršiti će uzgojna komisija. U Registar će se upisivati grla čistih pasmina s ocjenama iz pripadajućih uzgoja, a sva ostala grla će se komisijски ocjenjivati sukladno Pravilniku.

4. Uzgojni proizvod

Sukladno Programu uzgoja konja u Republici Hrvatskoj Udruga uzgaja konje u nomenklaturi Holsteinski konj i Hrvatski toplokrvnjak. Iz nomenklature Hrvatski toplokrvnjak odabiru se i uzgajaju tipovi prikladni za konjički sport, poglavito olimpijske konjičke discipline (dresura, prepone, militarv i vožnja zaprega).

Uzgajani proizvod Udruge su Holsteinski konj (HOL) uzgojen u čistoj krvi s punim porijeklom i od izravnih predaka domicilnog uzgojnog područja u Njemačkoj (Program uzgoja holstein konja u Hrvatskoj) i Hrvatski športski konj (HR) uzgojen po ovom programu.

5. Uzgojno područje

Uzgojno područje i djelokrug Udruge je područje Republike Hrvatske.

6. Organizacija uzgoja

Uzgoj športskih konja u okviru Udruge započinje učlanjenjem uzgajivača -vlasnika rasplodnih konja u Udrugu. Udruga vodi registar uzgajivača koji mogu biti fizičke ili pravne osobe. Uvjet upisa u registar uzgajivača je vlasništvo nad grlima rasplodnih konja ili korištenje rasplodnih grla drugih vlasnika u svrhu uzgoja sukladno ovom uzgojnom programu. Osim registra vodi se potrebna uzgojna dokumentacija sukladno zakonskim propisima koji reguliraju područje uzgoja. Sva dokumentacija vodi se pod nazivom i oznakama Udruge.

Za provođenje ovog Uzgojnog programa i vođenje uzgoja Udruga imenuje voditelja uzgoja sukladno odredbama Statuta Udruge. Za provođenje određenih uzgojnih zahvata Udruga imenuje Uzgojnu komisiju također sukladno statutarnim odredbama.

7. Uzgojni cilj

Udruga je nakon osnivanja okupila uzgajivače Holstein konja koji su bili vezani na uzgajivački centar u Poljoprivrednom institutu u Križevcima. Holsteinski uzgoj je visoko konsolidiran i on je poslužio kao osnovica utvrđivanju uzgojnog cilja Udruge uzgajivača športskih konja za potrebe turnirskog športa, poglavito olimpijskih disciplina.

Uzgojni cilj Udruge je uzgoj i korištenje plemenitog, lijepog, pravilnog, mnogostruko iskoristivog toplokrvnog konja, koji ima duge, brze i energične pokrete, snažan zamah i potisak, dobrog je karaktera i podoban za korištenje u svim olimpijskim disciplinama turnirskog konjičkog športa.

Rasplodni model uzgajanog konja je konj velikog okvira, snažan, mišićav, dubok i širok, ponosnog držanja, živahnog pogleda, energičnih i brzih pokreta, dobre ćudi, pametan, prilagodljiv i izdržljiv.

Uzor uzgojnom tipuje tip i model holsteinskog konja.

8. Standardne značajke i mjere

Uzgoj Hrvatskog športskog konja se tek konstituira i još nema definirane standardne značajke i mjere uzgajanih grla. Slijedom uzgojnog cilja, standardne značajke se moraju približiti modernim športskim uzgojima zapadne Europe. Kako je temelj Hrvatskog športskog uzgoja holsteinski konj, to će ovaj uzgojni program uglavnom koristiti modificirane odrednice toga uzgoja. Standardne značajke zadane su u uzgojnom cilju, a standardne mjere se daju u većem rasponu nego što je uobičajeno u konsolidiranim uzgojima.

Standardne mjere:

Pastusi (3 god i stariji):

- visina grebena (štap) - optimum 165 - 170 cm
- minimum 162 cm
- obujam prsa 170 - 210 cm
- obujam cjevanice 18-23 cm

Kobile (3 god i starije):

- visina grebena (štap)
- optimum 162 - 168 cm
- minimum 155 cm
- obujam prsa 160 - 205 cm
- obujam cjevanice 16-22 cm

Značajke eksterijera:

1. Tip: Tipični športski konj snažne je konstitucije, harmonično građen, dugih linija, izrazito jahači konj mnogostruko iskoristiv i sklon prema športskim rezultatima, posebno u skokovima. Rasplodni konji moraju imati izražene spolne oznake, biti karakterističnog izgleda i držanja, visokog općeg dojma koji se prvenstveno očituje u velikoj izdržljivosti, dobroćudnosti i dugom životnom vijeku.

2. Tijelo:

glava - mora biti fine grade i suha, ravne nosne linije, izraženih živih očiju, malih stršećih ušiju, izraženih i pokretljivih nozdrva, pravilnog zubala i općenito plemenitog izgleda;

vrat - snažan, mišićav, srednje dugi i visoko nasaden s okomitim izlaskom iz prsa i dobrim prelaskom i vezan na greben, s dobro prolaznim grlištem;

greben - visok i dugi, dobro obrastao mišićima, dobro i bez uleknuća povezan s vratom i blagog prijelaza u leđa;

leđa - srednje duga, široka, sa zaobljenim rebrima, mišićava; spoj - kratak i širok, bez gladne jame, mišićav i ravan s dobrim prijelazom u sapi;

sapi - ravne, dugačke, dobro obrasle mišićnom masom, moraju tvoriti dugu polugu za podizanje trupa, gornji izgled može biti zaobljen ili blago rascjepljen;

rep - ravno i normalno nasaden, ravno nošen, a u slobodnom kretanju nošen srednje visoko do visoko, dobro obrastao zaštitnim dlakama.

Dubina i širina konja moraju činiti dovoljno prostorni prsni koš s dugim i zaobljenim rebrima, stoje preduvjet dobro razvijenih pluća i srca.

Prsni koš ne smije biti ograničavajući faktor za dugotrajan i naporan rad

Rameni zglobovi moraju biti razmaknuti, dobro povezani mišićima, a laktovi moraju biti "otvoreni".

Radi objektivizacije ocjene dubine i širine prsa, te dužine trupa, mjere se stavljaju u relativni odnos na visinu grebena. Minimum za dubinu prsa je 40%, za širinu prsa 22%, a optimum dužine trupa je 98-105%.

3. Prednje noge:

Zahtjeva se duga i koso položena plećka, dobro srasla s trupom, čvrsti, mišićavi i suhi zglobovi, jaka mišićava i dugačka podlaktica, čvrsta i kratka cjevanica. Srednje duge kičice obrasle kratkim zaštitnim dlakama, kopito srednje veliko, pravilno i čvrsto. Stav nogu mora biti pravilan.

4. Stražnje noge:

Moraju biti čvrste, pravilnoga stava, dobro obrasle mišićima, čvrstih i suhих skočnih zglobova, čvrstih kičica i čvrstih kopita. Kod karosijera se dozvoljava lagano izvučen stav.

5. Korak:

Hodovi konja moraju biti pravilni, dugački, izdašni, energični i brzi. Korak mora biti dugačak, ispruženih prednjih nogu i s velikim prekoračenjem traga sa zadnjim nogama.

6. Kas:

Kas izražajan, dugačak, lebdeći i energičan s naglašenim potiskom stražnjih nogu.

7. Galop:

Galop izdašan, velikih i visokih skokova, elastičan i stabilan.

Športskog konja karakteriziraju energičan zamah i snažan potisak kao posljedica osobite tjelesne grade. To je predispozicija postizanja visokih športskih rezultata.

9. Metode uzgoja

Hrvatski športski konj je uzgojni tip u stvaranju, te će se shodno tome primjenjivati primjerene uzgojne metode. To je u prvom redu kombinacijsko sparivanje pastuha originalnih uzgoja i odabranih kobila za osnivanje uzgoja. Početno će se koristiti muški rasplodnjaci introduciranih športskih uzgoja. Radi oplemenjivanja, na grublje kobile će se pripuštati pastusi engleske punokrvne pasmine, čije potomstvo će se dalje koristiti za postizanje zadanog uzgojnog cilja u stvaranju uzgojno valjanih konja.

Prilikom odabira pastuha vodit će se briga da oni odgovaraju visokim standardima pripadajućih pasmina. Engleski punokrvni pastusi moraju nositi genetsku osnovicu primjerenu uzgoju športskih konja, te moraju biti provjereni dobroćudni.

Na odabranim kobilama bez porijekla primjenjivati će se pretapajuće križanje kroz najmanje 4 generacije, da bi se postigli potomci s punim porijeklom zadanoga uzgojnog tipa.

Populaciju Hrvatskog športskog konja činiti će grla uzgojena na čistoj pasmini (introducirane pasmine), zatim grla koja će nastati kao produkt kombinacijskog križanja s pastusima čistih pasmina, grla koja će nastati kao produkt oplemenjivanja, prvenstveno s engleskim punokrvnim pastusima, te grla iz pretapajućeg križanja.

Primjenom pozitivne individualne selekcije, kroz generacije konsolidirat će se uzgojni tip Hrvatskog športskog konja, koji će moći zadovoljavati športske potrebe u Hrvatskom konjičkom športu.

10. Selekcija

Nad populacijom konja, koji se uzgajaju po uzgojnom programu Udruge, provodit će se individualna pozitivna linijska selekcija.

Selekcija se provodi u 2 stupnja.

Prvi stupanj selekcije je kod ždrebadi do 6 mjeseci starosti, kada se ždrebac nalazi uz kobilu. Prvi stupanj selekcije se vrši na temelju dvije ocjene. Prva ocjena je porijeklo, odnosno genetska kombinacija ždrebeta, a druga ocjena je sintetska za tip, eksterijer, hodove i opći dojam. Ocjenjivanje vrši voditelj uzgoja, a ocjene se upisuju u uzgojnu dokumentaciju grla. Najbolja ždrebac se predlaže za premije i nagrade.

Drugi stupanj selekcije provodi se prilikom završne ocjene ždrebica i prilikom odabiranja pastuha. Ocjenu ždrebica provodi uzgojna komisija koju čine voditelj uzgoja i još 2-4 stručna člana, koje imenuje Upravni odbor Udruge na prijedlog voditelja uzgoja. Prilikom završnog ocjenjivanja vrši se izmjera grla i daje se svih 7 ocjena eksterijera. U obzir kod kategorizacije grla uzimaju se postignute ocjene u oba stupnja selekcije. Završne ocjene, izmjera, klasa i matični broj upisuju se u uzgojni i matični list grla.

Odabir pastuha vrši uzgojna komisija od 5 članova, koje imenuje Upravni odbor Udruge. Ocjenjivanje, izmjera i klasiranje se vrši kao i kod ždrebica, ali se naročito vodi računa o genetskoj podobnosti i eventualnim uzgojnim pogreškama pastuha, te uzgojnom trendu radi postizanja što boljih športskih i gospodarskih efekata. Po obavljenom postupku licenciranja vlasnik pastuha dobiva uzgojnu ispravu o podobnosti korištenja pastuha u rasplodu na populaciji kobila.

U uzgoju se mogu koristiti pastusi licencirani u domicilnom uzgojnom području introduciranih pasmina i oni se u matičnu knjigu upisuju s postignutim ocjenama.

11. Ocjenjivanje i klasiranje

Sva odabrana grla prilikom upisa u Registar će se izmjeriti (sve mjere), ocijeniti i klasirati.

Ocjene, koje se dodjeljuju konjima u postupku selekcije, izražavaju se broičano od 1 do 10. Ocijenjeni konji svrstavaju se u 4 uzgojne klase i to:

ELITA (E), IA, I i II klasa.

Izraz pojedinih ocjena je sljedeći:

- 1 - potpuno neupotrebljiv
- 2 - nepodoban za uzgoj
- 3 - nedovoljan
- 4 - znatni nedostaci
- 5 - s nedostacima
- 6 - zadovoljavajući
- 7 - prilično dobro
- 8 - dobro
- 9 - vrlo dobro 10-odlično

Na temelju postignutih ocjena svrstavanje je u klase:

1.	ELITA	55 i više
2.	IA	50-54
3.	I	40-49
4.	II	manje od 40

Kao dopunsko ili alternativno ocjenjivanje vanjštine može se primijeniti metoda linearnog ocjenjivanja konja (Linear type trait analysis).

Detaljnija razrada i postupak ocjenjivanja i klasiranja sadržani su u Pravilniku o obilježavanju, ocjenjivanju, klasiranju i ispitivanju upotrebne vrijednosti proizvedenih konja.

12. Vrednovanje uzgojne i radne sposobnosti kobila

Nakon upisa u matičnu knjigu kobile se podvrgavaju ispitu radne sposobnosti. Glavna svrha ispita je razvrstati kobile u skupine namijenjene primarno rasplodu (kobile-majke) i skupinu kobila predisponiranih za šport. Kobile iz druge skupine treningom se pripremaju za test, koji sadrži: ocjenu temperamenta, ponašanja pod nepoznatim jahačem, hodove, preskoke prepona i slobodni skok. Uporabna i uzgojna vrijednost kobila dopunjuje se ili mijenja na temelju raspoloživih rezultata sa športskih takmičenja sve dok su aktivne u športu.

Kobile određene za rasplod, bez sudjelovanja u športu, svoje uzgojne i uporabne vrijednosti potvrđuju informacijama iz progenog testa.

13. Vrednovanje uzgojne i radne sposobnosti pastuha

Na temelju pozitivne ocjene mladi pastusi dobivaju pripusnu dozvolu za jednu pripusnu sezonu. Pri odabiru obligatno se ocjenjuje: porijeklo, tipska pripadnost pasmini i spolu, uzraslost primjerena dobi, kompaktnost tijela, hodovi i stavovi, slobodni skok i opći dojam.

Nakon obavljenog uvjetnog pripusta u najmanje jednoj sezoni pastusi se treningom pripremaju, a zatim podvrgavaju ispitu radne sposobnosti. Sadržaj i način izvođenja ispita određen je posebnim pravilnikom. Ispit obvezno sadrži: ocjene hodova, preskakivanja i jahaće osobitosti. Tijekom ispitnog roka provjerava se potencija pastuha i kakvoća sperme.

Svi rezultati službenih natjecanja upisuju se u Matičnu knjigu pastuha. Oni doprinose boljoj i pouzdanijoj procjeni uzgojne i uporabne vrijednosti pastuha.

Kronološki pregled evidencije, ocjene, izmjere i testa pastuha je sljedeći:

- a) upis ždrebeta u registar ždrebadi unutar prvih 28 dana od rođenja;
- b) Prva ocjena ždrebeta u dobi do 6 mjeseci, uz nogu kobile, žig i analiza očinstva i majčinstva (krvne grupe, DNA ili druge metode). Metode analiza u području molekularne genetike postaju vrlo korisne i upotrebljive u provedbi uzgojnih programa konja, osobito u sljedećim područjima:
 - identifikacija individue i testiranje porijekla,
 - analiza i dijagnoza nasljednih mana,
 - selekcija osobina marker testovima.

U ovom programu treba čim prije primijeniti DNA-testove u području krvnih tipova, jer su tehnike pouzdane i jeftinije od klasičnih metoda analiza krvnih grupa.

- Ocjena i odabir mladih pastuha u dobi 2,5 do 3,5 godine, pripusna dozvola, test-osjemenjivanje;
- d) Test radne sposobnosti, upis u matičnu knjigu pastuha;
- e) Rezultati u športskim natjecanjima (kumulativno), rezultati progenog testa;
 - Rasplodni pastuh – pepinijer

Zadnji stupanj ocjenjivanja uzgojne i uporabne vrijednosti pastuha su (1) progeni test i (2) rezultati športskih natjecanja.

(1) Progeni test treba biti cjelovit, što podrazumijeva test na potomstvu: vanjštine, unutrašnjosti, temeljnog ispita radne sposobnosti potomaka, plodnosti i prve rezultate s natjecanja.

(2) Rezultati športskih natjecanja prikupljaju se i obrađuju suradnjom Udruge uzgajivača športskih konja i Ergele s Hrvatskim konjičkim savezom. Pojedinačni rezultati iskazuju se metodom ponderiranja. Na temelju rezultata performance testa u stanici (Ergeli) i rezultata progenog testa izračunava se uzgojna vrijednost metodom najboljeg linearnog nepristranog procjenitelja (Best Linear Unbiased Predictor -BLUP), odnosno linearnim modelima "Animal Model" i "SIRE-Model". U ovom području uzor voditelju uzgoja treba biti rad pod naslovom "Razvoj ukupne uzgojne vrijednosti jahaćih konja u Holstein pasmini" (Kühl K.R. at. alat., 1990, Kiel).

14. Rasplodivanje (razmnožavanje)

Razmnožavanje konja u uzgoju vrši se prirodnim pripustom, osjemenjivanjem svježom spermom, osjemenjivanjem duboko smrznutom spermom i embriotransferom.

U prirodnom pripustu mogu se koristiti samo odabrani pastusi. Pastuhe mogu držati i pripuštati njihovi vlasnici ili se mogu držati u pripusnim stanicama. Pastuhari moraju poštivati napatke u pogledu držanja i korištenja pastuha. Dužni su izdavati pripusne listove i voditi evidenciju o pripustu.

Osjemenjivanje svježom ili smrznutom spermom smiju obavljati veterinari i osposobljeni inseminatori sa uspješno završenim tečajem o osjemenjivanju. Osjemenjivanje se može provoditi kod uzgajivača ili u osposobljenoj stručnoj ustanovi. Sperma za osjemenjivanje mora biti od licenciranih pastuha i mora biti propisno deklarirana (očitovana).

Prijenos zametka (embrio transfer) je dodatna metoda u razmnožavanju. Zahvat obavljaju kvalificirani stručni timovi iz područja reprodukcije. S obzirom na fiziološku i embriološku kompleksnost ovog zahvata, osobito u konja, te na značajne troškove, prijenos zametka organizirat će se u izuzetnim slučajevima kad je u interesu naglašeno iskorištenje pojedinog grla u uzgojnom programu. Jača primjena bit će moguća kad se unaprijedi poliovulacija, zamrzavanje zametka i nesinhronizirani prijenos.

Zdravstveno zbrinjavanje konja u Udruzi i Ergeli je pod stalnom paskom veterinarskih stručnjaka. Glavni veterinarski zahvati u populaciji su sljedeći:

- a) kontrola na I.A.K. i leptospirozu sukladno naredbi,
- b) cijepjenje vakcinom protiv influence i rinopneumonitisa,
- c) kirurške intervencije prema potrebi (traumatske, oftamološke i druge),
- d) nadzor nad tijekom puerperija, pripusta (osjemenjivanja) i graviditetom (ultrazvučna dijagnostika).

15. Prikazivanje uzgojnih postignuća

Prikazivanje uzgojnih postignuća je obaveza Udruge i Ergele radi unapređivanja i popularizacije uzgoja konja. Organi Udruge dužni su koristiti svaki mogući način za popularizaciju uzgoja. Prikazivanje uzgojnih postignuća je popularna i masovna uzgojno selekcijska mjera, a ima sljedeće oblike:

1. Javno ocjenjivanje rasplodnih grla - ocjenjivanje rasplodnog podmlatka (I stupanj selekcije) može se provoditi kao javna manifestacija užeg teritorijalnog značaja. Ocjenjivanje ždrebica i licenciranje pastuha u svrhu umatičenja i klasiranja može se organizirati za cijeli uzgoj ili po užim područjima. Vrlo je korisna promidžbena mjera. Završno ocjenjivanje proizvedenih grla organizirati na svečani način uz prisustvo velikog broja publike.

2. Smotra rezultata uzgoja - poželjno je organizirati godišnju smotru u jesen svake godine. Prilikom smotre poželjno je organizirati nagrade i premije i druga priznanja uzgajivačima. Smotre treba organizirati na dostojan i svečani način uz prisustvo široke javnosti i struke. Svrha smotri je stvoriti motivaciju i natjecateljski duh među uzgajivačima konja i popularizirati uzgoj.

3. Izložbe - Svaku stočarsku ili konjogojsku izložbu potrebno je koristiti za izlaganje grla iz uzgoja. Svaki nastup na izložbi, koja nije u organizaciji Udruge ili Ergele mora biti pripremljen i izveden pod kontrolom voditelja Udruge ili Ergele. Svako prikazivanje i predvođenje konja mora biti izvedeno na način dostojan i primjeren uzgoju i grlu, bez obzira na nivo manifestacija ili subjekata kojima je prikazivanje ili predvođenje upriličeno.

4. Hrvatski konjički sabor - obaveza je Udruge i Ergele sudjelovati na Hrvatskom konjičkom saboru s kolekcijom rasplodnih grla.

5. Konjičko športsko natjecanje - Proizvedeni konji moraju sudjelovati na športskim natjecanjima u skladu s kategorijom i pripremljenošću grla. Svaku konjičku športsku manifestaciju treba koristiti u svrhu reklamiranja uzgoja.

16. Uzgojna dokumentacija

Udruga vodi uzgojnu dokumentaciju za konje u vlasništvu svojih članova. Svi podaci o uzgoju konja dostavljaju se u Centralnu matičnu evidenciju pri HSSC. Uzgojna dokumentacija vodi se sukladno zakonskim propisima u oblasti stočarstva i veterinarstva.

Udruga vodi sljedeću dokumentaciju:

- Matična knjiga pastuha
- Glavna matična knjiga kobila (A knjiga)
- Matična knjiga kobila (B knjiga)
- Knjiga podmlatka (Prigojna knjiga)

Upis pastuha u Matičnu knjigu pastuha

U Matičnu knjigu pastuha mogu se upisati samo odabrani pastusi. Odabir pastuha za pripust provodi Uzgojna komisija sukladno Statutu Udruge. Za upis pastuh mora imati puno porijeklo u najmanje 4 generacije.

Za upis u Matičnu knjigu pastuha mladi pastuh u starosti 2,5 - 3,5 godine mora na ocjeni dobiti najmanju ocjenu 7 za tip i najmanje 50 bodova od 70 mogućih.

Na ispitu uporabne vrijednosti pastuh mora postići najmanje 100 bodova od 150 mogućih. Ukoliko se odabire pastuh iz sporta za korištenje u rasplodu mora imati najmanje 10 plasmana u utakmicama u preskakanju prepona klase S ili u utakmicama dresure klase M.

Za upis engleskih punokrvnih pastuha mora se voditi posebna briga o građi tijela, veličini, sklonosti skakanju i o dobroćudnosti.

Prilikom odabira, osim ocjene eksterijera, pastuh se mora ocijeniti i u slobodnim skokovima.

Pastuh mora biti zdrav, bez skrivenih mana i pozitivno ocijenjen na plodnost.

Mladi pastusi mogu biti privremeno odabrani uz odobreni probni pripust radi ocjene potomstva. Nakon toga ponovno idu na odabiranje.

Upis kobila u matičnu evidenciju

U Glavnu matičnu knjigu kobila (knjiga A) upisuju se kobile s punim porijeklom kroz najmanje 4 generacije. Moraju zadovoljiti standardne mjere i moraju imati ocjenu eksterijera za tip najmanje 6, a druge ocjene najmanje 5, odnosno moraju imati ukupni broj bodova ocjene eksterijera više od 40.

U Matičnu knjigu kobila (B knjiga) upisuju se kobile s nepotpunim porijeklom. Moraju udovoljavati standardnim mjerama i po ocjenama eksterijera moraju postići broj bodova kao i kobile za Glavnu matičnu knjigu.

Rasplodna vrijednost kobila ocjenjuje se sukladno Pravilniku o ispitivanju uporabne vrijednosti i te se ocjene uzimaju u obzir kod upisa u matične knjige kobila.

Knjiga podmlatka (Prigojna knjiga)

U Knjigu podmlatka upisuje se sva proizvedena zdrebad tijekom godine. Upis se obavlja po prijavi ozdrebjenja, a najkasnije do 6 mjeseci starosti ždrebeta. U knjigu podmlatka unosi se vlasnik ždrebeta, ime, datum ozdrebjenja, otac, majka, boja, broj žiga i prva ocjena.

Osim uzgojnih knjiga postoji još sljedeća dokumentacija:

- ***Dozvola pripusta*** - licenca za pastuha

Dozvola pripusta izdaje se za pastuha kojega je ocijenila – odabrala Uzgojna komisija. Dozvolu pripusta izdaje Voditelj uzgoja na temelju zapisnika komisije za odabir.

- ***List pripusta*** sadržava ime vlasnika kobile, ime i broj kobile, datum pripusta ili osjemenjivanja te ime i broj pastuha. List pripusta izdaje vlasnik, odnosno držatelj pastuha ili ovlašteni inseminator koji je osjemenio kobilu.

- ***Prijavni list ozdrebjenja*** - Vlasnik kobile dužan je u roku od 30 dana prijaviti ozdrebjenje voditelju uzgoja na poleđini lista pripusta. Prijavni list mora biti točno popunjen i potpisan po vlasniku kobile.

- ***Opisni list*** - je pomoćni dokument na kojem su sadržani svi relevantni podaci o grlu i vlasniku, te dijagram znakova. Opisni list popunjava voditelj uzgoja prilikom obilježavanja ždrebeta najkasnije do 6 mjeseci starosti. Opisni list se sačinjava i za ostale konje koji se upisuju u uzgojnu evidenciju.

- ***Uzgojni list konja*** (pedigree) sadrži sve relevantne podatke o grlu i uzgajivaču, dijagram znakova i rodovnicu kroz 4 generacije. Uzgojni list za grla proizvedena od kobila upisanih u Glavnu matičnu knjigu (A knjiga) je ružičaste boje, a za grla od ostalih kobila B i C knjiga je bijele boje. Uzgojni list konja izdaje voditelj uzgoja na temelju opisnog lista i na temelju podataka iz Knjige podmlatka i matičnih knjiga roditelja. Ovlašteni predstavnik HSC ovjerava Uzgojni list žigom i potpisom. Uzgojni list u originalu izdaje se vlasniku grla i prati grlo tijekom života, a kopije se pohranjuju u Udruzi i HSC.

- ***Zapisnici*** se vode o ocjenjivanju, odabiranju i ispitu uporabne vrijednosti i pohranjuju se u Udruzi.

VODITELJ UZGOJA:

Josip Seleš, dipl.inž.v.r.

P.S. Program uzgoja sportskih konja (HR) donesen Odlukom Upravnog odbora Udruge 06. prosinca 2001. godine sukladno čl. 25. Statuta Udruge